

Nr 190.

Av herr **Andersson, Henrik**, och herr **Tjällgren**, *angående statsbidrag till underhåll av vissa enskilda vägar.*

När 1929 års vägsakkunniga den 31 sistlidne augusti framlade sitt betänkande med förslag till ny lag om allmänna vägar, var det nog många som väntade att i detta förslag upptagits bestämmelser om en mjukare övergång för överförande av enskilda vägar till allmänna. Det har därför i vida kretsar väckt förstämning att samma kärva bestämmelser som nu gälla i stort sett bibehållits och att icke någon närmare motivering lämnats för uraktlåtenheten att föreslå ändring i detta avseende. Det torde möjligen få tolkas så, att sakkunniga ansett ett ingående på frågan legat utom dess befogenhet.

Inom alla delar av landet torde det finnas en mängd fall där enskilda vägar som byggts och underhållas av enskilda alltmer börja »allmänneligen befaras», d. v. s. trafikeras i större utsträckning av andra än sakägarna. Dessa vägar ha kunnat anses så allmänviktiga att länsstyrelserna ålagt järnvägsförvaltningarna att på egen bekostnad anordna skydd för trafikanter med bommar utan att vägarna därför blivit allmänna. Andra vägar finnas där de samma ansetts så nyttiga att vägstämmorna år efter år beviljat anslag till grusning eller annat underhåll såsom kompensation för respektive vägars allmännytta utan att sådana beslut överklagats.

Nya enskilda vägar hava på senare årtiondet tillkommit med smärre bidrag från stat, landsting och kommuner, som enhälligt varit uppsatta på flerårsplaner, i avsikt att komma till stånd som allmänna så snart statsbidrag kunnat erhållas. Hellre än att i flera år leva i fortsatt isolering hava dessa vägbehövande påtagit sig bördorna att bygga dessa vägar med sådana smärre bidrag och hoppats på, att efter vägarnas fullbordande antingen få lämna dem på vägkassan eller ock få bidrag till underhåll. I en del fall kan ettdera hava lyckats, i andra fall icke. Även om vägstyrelse och vägstämma enhälligt förordat en vägs betydelse för det allmänna kan likväl länsstyrelsen tolka nu gällande väglag på sådant sätt att den ej ansett sig kunna döma enskild vägs överförande till det allmänna; detta även om vägen i tekniskt avseende fyllt alla rimliga anspråk.

Å andra sidan finnes också flera prejudikat på att länsstyrelsens beslut på att enskild väg skall intagas i det allmänna vägnätet i befintligt mindre gott skick och bättras genom vägstyrelsen med underhållsmedel stått sig inför högre instans.

I ena fallet få sålunda de enskilda sitta emellan på ett oskäligt sätt för att låta en väg allmänneligen befaras, och i det andra får både vägdistriktet och staten vidkännas onödigt stora kostnader.

De enskilda vägarnas kvalité skulle kunna förbättras på ett för det all-

männa förmånligt sätt, om någon möjlighet lämnades väghållningsdistrikt att få inräkna bidrag till grusning eller andra underhållsarbeten i den allmänna väghållningskostnaden och därpå erhålla vanligt statsbidrag.

För en mängd byar inom hela landet skulle nuvarande enträgna framställningar om enskilda vägars överförande till allmänna upphöra, om några blygsamma statsbidrag skulle kunna erhållas för vissa underhållsarbeten. (Till uppenbara förbättringsarbeten finnes möjlighet att erhålla stats- och landstingsbidrag enligt nu gällande bestämmelser och i den mån statsbidrag ställes till förfogande.)

Givetvis borde vägarnas betydelse och lämplighet i det allmänna vägnätet prövas av länsstyrelsen innan sådana anslag finge påräknas till täckande av kostnaderna för den allmänna väghållningen. Programmet för en sådan enskild vägs underhåll eller istandsättande jämte förutsättningen för sådan vägs överförande till det allmänna vägnätet borde lämpligen kunna fixeras samtidigt med att bidrag beviljas första gången, så att vederbörande underhållningsskyldige i förväg visste vad de hade att rätta sig efter.

I de fall vägdistrikt hittills lämnat bidrag på ovan angivet sätt till t. ex. gruskörning för underhåll av enskilda vägar, hava sakägarna varit särskilt tack samma även om bidraget ej blivit mer än hälften av den betalning som erlagts för samma sorts grus på de allmänna vägarna.

På grund av vad sålunda anförts få vi hemställa,

att riksdagen måtte besluta att hos Kungl. Maj:t anhålla om utredning och förslag, varigenom vägdistrikten berättigas att i den allmänna vägunderhållskostnaden få inräkna bidrag till underhåll av vissa enskilda vägar och därpå erhålla statsbidrag i samma proportion som till vägunderhållet i övrigt.

Stockholm den 21 januari 1932.

H. Andersson.

L. Tjällgren.